

Ochranářský plán
o lokalitu v péči pozemkového spolku Prostějovsko
Mokřad Bělá
na období 2011 - 2021

Zpracovala: Hana Kleinová, Pozemkový spolek Prostějovsko

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

1.1. Název lokality

Mokřad Bělá

1.2. Lokalizace

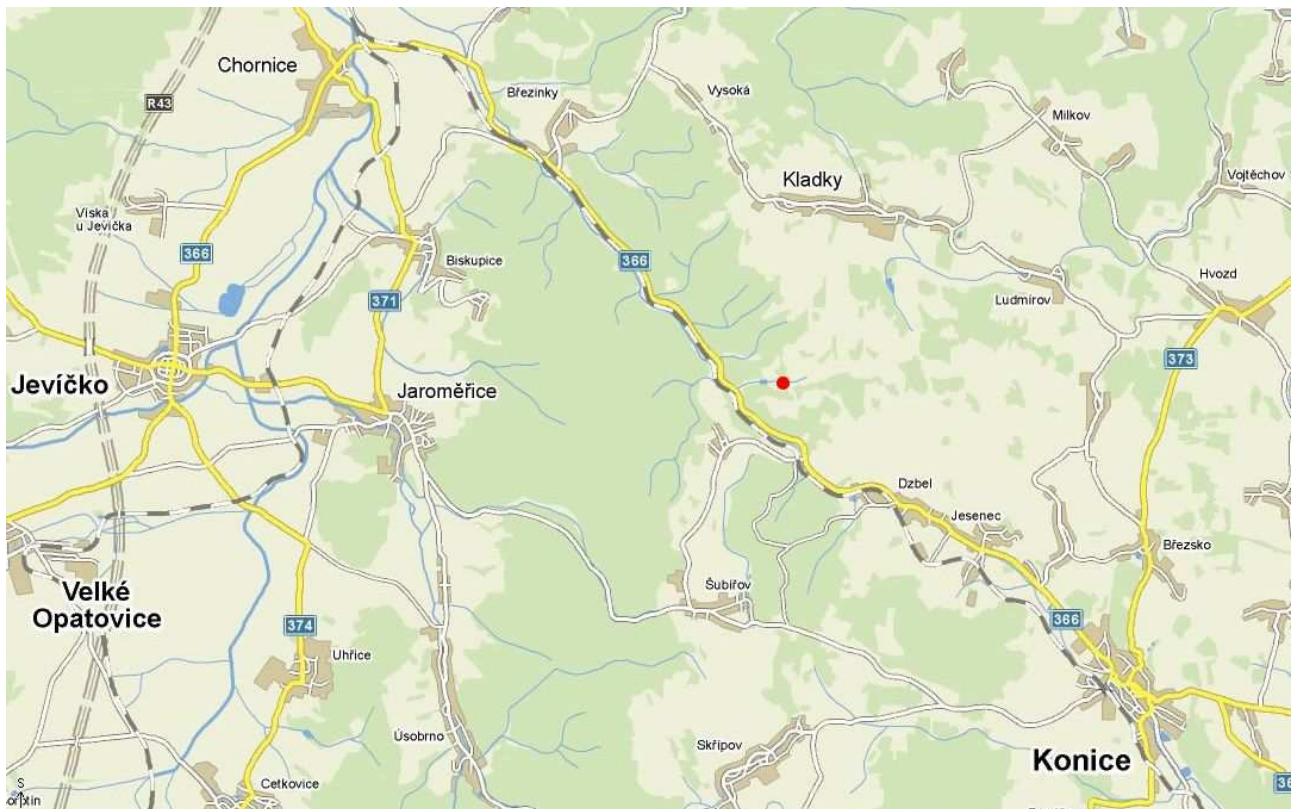
Kraj:	Olomoucký
Okres:	Prostějov
Obec s rozšířenou působností:	Konice
Správní obec:	Kladky
Katastrální území:	Kladky

Lokalita se nachází 2,5 km JJZ od obce Kladky, v údolí Bělé (pravostranný přítok Nectavy). Hranice lokality vedou po hranicích parcel.

Příloha:

Příloha 1: Orientační mapa s vyznačením území (1 : 10 000)

Příloha 2: Katastrální mapa s vyznačením území (1 : 2 000)

Obr. 1: Mapa širšího okolí, lokalita je zvýrazněna červeně (zdroj <http://www.mapy.cz/>)

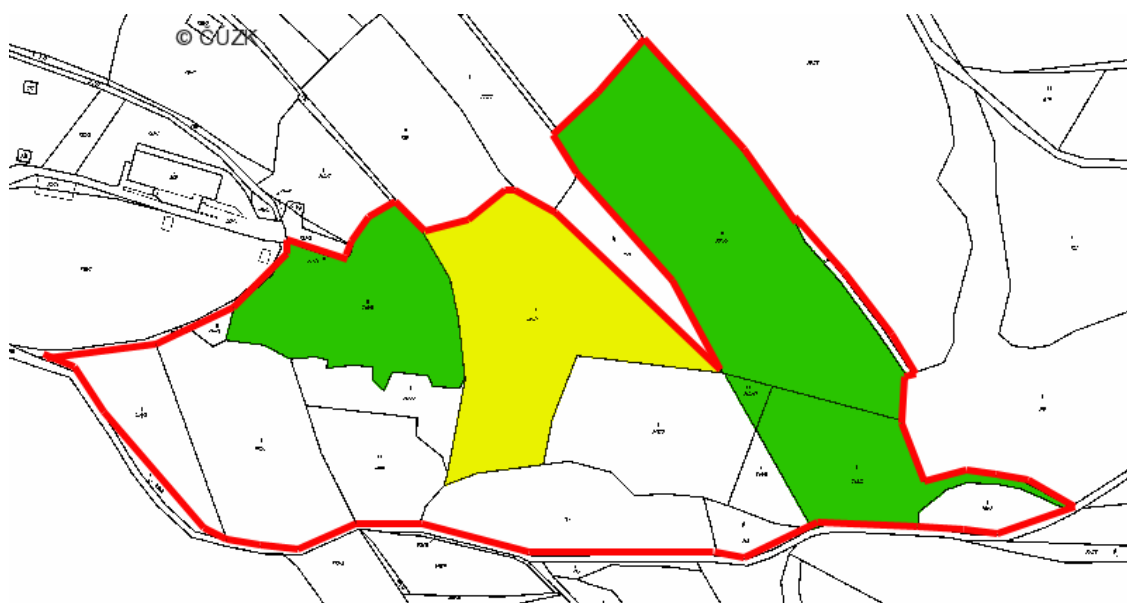
1.3. Údaje o jednotlivých pozemcích

Katastrální území: 664928 Kladky

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Vlastník pozemku (nájemce pozemku)	Výměra parcely celková podle KN (m ²)
711	trvalý travní porost	-	214	Zdeněk Trčka, Kladky 150, Kladky, 798 54	276
720/2	trvalý travní porost	-	467	Český svaz ochránců přírody, Michelská 48/5, Praha, Michle, 141 00	1 2953
742/1	trvalý travní porost	-	143	Jaroslav Stejskal, Kladky 22, Kladky, 798 54 – podíl 1/4 Roman Stejskal, Kladky 130, Kladky, 798 54 – podíl 1/4 Stanislav Stejskal, Kladky 22, Kladky, 798 54 – podíl 1/4 Danuše Stejskalová, Kladky 22, Kladky, 798 54 – podíl 1/4	6158
747	orná půda		234	Jaromír Žilka, Vodní 307, Konice, 798 52 – podíl 4/6 Jaroslav Žilka, Jiráskova 407, Konice, 798 52 – podíl 1/6 Ludvík Žilka, Ochoz 58, Ochoz, 798 52 – podíl 1/6	4802
748/1	trvalý travní porost	-	234	Jaromír Žilka, Vodní 307, Konice, 798 52 – podíl 4/6 Jaroslav Žilka, Jiráskova 407, Konice, 798 52 – podíl 1/6 Ludvík Žilka, Ochoz 58, Ochoz, 798 52 – podíl 1/6	2702
748/2	trvalý travní porost	-	234	Jaromír Žilka, Vodní 307, Konice, 798 52 – podíl 4/6 Jaroslav Žilka, Jiráskova 407, Konice, 798 52 – podíl 1/6 Ludvík Žilka, Ochoz 58, Ochoz, 798 52 – podíl 1/6	1880
749/1	trvalý travní porost	-	1	Obec Kladky, Kladky 19, 798 54 (v nájmu – ČSOP RS Iris, Husovo nám. 67, Prostějov)	9388
749/2	trvalý travní porost	-	467	Český svaz ochránců přírody, Michelská 48/5, Praha, Michle, 141 00	4325
749/3	trvalý travní porost	-	141	Růžena Albrechtová, Studenec 224, Studenec, 512 33 – podíl 1/2 Marie Augustinová, Děřichov 24 – podíl 1/2	2750
749/4	trvalý travní porost	-	101	Eliška Serynková, Podolí 61	187
749/6	trvalý travní porost	-	467	Český svaz ochránců přírody, Michelská 48/5, Praha, Michle, 141 00	6314

749/8	trvalý travní porost	-	112	Zdeněk Kovařík, 26. dubna 1233, Uherský Brod, 688 01 – podíl 1/4 František Švéda, Hamsíkova 242/10, Praha, Motol, 150 00 – podíl 1/4 Jaroslav Švéda, Palackého 765, Lanškroun, Žichlínské předměstí, 563 01 – podíl 1/4 Miloslav Švéda, Otročkov 9, Hvozd, Otročkov, 798 55 – podíl 1/4	5362
749/9	trvalý travní porost	-	467	Český svaz ochránců přírody, Michelská 48/5, Praha, Michle, 141 00	901
749/10	trvalý travní porost	-	112	Zdeněk Kovařík, 26. dubna 1233, Uherský Brod, 688 01 – podíl 1/4 František Švéda, Hamsíkova 242/10, Praha, Motol, 150 00 – podíl 1/4 Jaroslav Švéda, Palackého 765, Lanškroun, Žichlínské předměstí, 563 01 – podíl 1/4 Miloslav Švéda, Otročkov 9, Hvozd, Otročkov, 798 55 – podíl 1/4	274
751/2	trvalý travní porost	-	112	Zdeněk Kovařík, 26. dubna 1233, Uherský Brod, 688 01 – podíl 1/4 František Švéda, Hamsíkova 242/10, Praha, Motol, 150 00 – podíl 1/4 Jaroslav Švéda, Palackého 765, Lanškroun, Žichlínské předměstí, 563 01 – podíl 1/4 Miloslav Švéda, Otročkov 9, Hvozd, Otročkov, 798 55 – podíl 1/4	1252

Celková výměra lokality: 5,9524 ha
 Z toho - ve vlastnictví ČSOP: 2,4493 ha
 - v nájmu ČSOP: 0,9388 ha

Obr. 2: majetkové poměry na lokalitě (zeleně pozemky ve vlastnictví ČSOP, žlutě pozemek pronajatý)

2. CHARAKTERISTIKA LOKALITY

2.1. Přírodní poměry

2.1.1. Geologie a reliéf

V geomorfologickém členění ČR je území řazeno do provincie Česká Vysočina, subprovincie Krkonošsko-jesenická, oblasti Jesenická, celku Zábřežská vrchovina, podcelku Bouzovská vrchovina, okrsku Ludmírovská vrchovina (IVC-1C-1). Jedná se o vrchovinu, složenou převážně ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin s ostrůvky devonských hornin (hlavně vilémovických vápenců), místy neogenní usazeniny (Demek, Mackovčín 2006).

Lokalita se nachází v úzké údolní nivě vodního toku Bělá, údolí je mírně ukloněné a je orientované ve směru SSV – JJZ. Geologickým podkladem svahů je pravděpodobně vápenec, jehož vlivy se projevují i vývojem slatinné louky a výskytem druhů minerotrofních rašelinišť. V dolní části na bázi pravého svahu existují drobná prameniště. Sušší stráň, která se prudce svažuje do údolí, je exponovaná k jihozápadu. Nadmořská výška lokality je 436 – 482 m.

2.1.2. Hydrologické poměry

V širším okolí se nacházejí vodní zdroje pro obec Kladky. Jedná se o tři jímací zářezy v celkové délce 50,5 m hluboké 3,5 m na pozemku p.č. 636/1 a dva jímací zářezy délky 92 m hloubky 3,5 m na pozemku p.č. 710 (nad vlastní lokalitou). Na pozemku p.č. 397/1 se nachází kopaná studna hluboká 4 m. Všechny objekty jsou v k.ú. Kladky a slouží k zachycování artézských pramenných výronů s volným přetokem do terénu. Podzemní voda je v dané oblasti dotována převážně vsakem atmosférických srážek. Provozování vodních zdrojů nemá negativní vliv na režim podzemních nebo povrchových vod v dané lokalitě.

Vlastní území se nachází v pramenné oblasti Bělé, která je pravostranným přítokem Nectavy (č.h.p. 4-10-02-098). Centrem lokality je mokřad s cennou vegetací, která je závislá na vysoké hladině spodní vody. Podle dlouhodobých pozorování lokalita nevysychá ani v letních měsících. Správcem vodního toku jsou Lesy ČR, Správa toku oblast Povodí Moravy, pracoviště Šumperk.

2.1.3. Vymezení biotopů

Nejcennějším společenstvem na lokalitě je společenstvo slatinných luk svazu *Caricion davallianae*, které se zde vyskytuje pravděpodobně díky vápencové čočce v geologickém podloží (mapka viz Příloha 3). Na slatinnou louku navazují vlhké pcháčové louky svazu *Calthion palustris* (asociace *Angelico sylvestris-Cirsietum oleracei* a *Caricetum cespitosae*). Na podmáčených půdách jsou mokřady s mohutnými trsy (bulty) vysokých ostřic *Carex paniculata*, *C. appropinquata* (svaz *Magnocaricion elatae*). Vlhké pcháčové louky a porosty vysokých ostřic jsou pak podél vodního toku v celé údolní nivě. Kolem vodního toku je souvislá podmáčená olšina (podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*).

Luční porost na prudké stráni na pravé straně údolí je nejbližše zařaditelný k suchým trávníkům sv. *Bromion erecti*. Přestože louka nebyla delší dobu obhospodařována, není nálet dřevin zatím pro biotop nijak dramatický, jedná se spíše o jednotlivé keře a stromy.

Kód a název přírodního biotopu (dle Katalogu biotopů ČR)	Podíl plochy na lokalitě	Popis biotopu společenstva
R2.1 - vápnitá slatiniště (sv. <i>Caricion davallianae</i>)	5 %	Ploché údolní prameniště rašeliniště (slatiniště) s ostřicovomechovou vegetací a převládajícími šáchorovitými rostlinami.
M1.7 – vegetace vysokých ostřic (sv. <i>Magnocaricion elatae</i>)	15 %	Porosty s převahou vysokých ostřic jsou vázány na různé typy mokřadů, podmáčené terénní sníženiny na loukách a potoční nivě.
T1.5 - vlhké pcháčové louky (sv. <i>Calthion palustris</i> as. <i>Angelico sylvestris-Cirsietum oleracei</i> , as. <i>Caricetum cespitosae</i>)	20 %	Společenstva vlhkých luk na podmáčených půdách v údolní nivě toku Bělá. Půdy se vyznačují vysoko položenou hladinou podzemní vody, u porostů s ostřicí trsnatou vystupuje na začátku vegetačního období nad povrch půdy, během léta pak klesá.
L2.2 – údolní jasanovo-olšové luhy (podsv. <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	20 %	Společenstva lužních lesů s dominantní olší lepkavou (<i>Alnus glutinosa</i>) podél vodního toku Bělá. Hladina podzemní vody často vystupuje na povrch.
T3.4 – širokolisté suché trávníky (sv. <i>Bromion erecti</i>)	25 %	Porosty s převahou válečky prapořité (<i>Brachypodium pinnatum</i>) na suché stráni orientované k jihu.

Lokalita je obklopena přirozenými a polopřirozenými společenstvy (vlhké pcháčové louky, kulturní louka, lesní porosty), pouze na západní a severozápadní straně navazuje lokalita na urbanizovanou plochou - hřiště vysypané štěrkem a na zpevněnou plochou, na které jsou umístěny kontejnery blízkého rekreačního střediska Upolín. Část hřiště v podstatě zasahuje až na lokalitu (na část pozemků parc.č. 749/4 a 749/6).

2.1.4. Flóra

Mykologická a bryologická inventarizace nebyla na lokalitě zatím prováděna.

Přehled ohrožených a vzácných druhů rostlin:

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost				Početnost (odhad)	Lokalizace	Nároky na zachování populace druhu
		HD	Bern I	§	RL			
<i>Carex appropinquata</i>	ostřice příbuzná	-	-	-	C2	200 trsů	Na pravidelně kosené rašelinné louce, dále vytváří buly v údolní nivě, roste i v olšině.	Nezměněný vodní režim lokality.
<i>Carex cespitosa</i>	ostřice trsnatá	-	-	-	C4	70 trsů	Porosty ostřice trsnaté navazují na východní straně na rašelinnou louku	Nezměněný vodní režim lokality.
<i>Carex davalliana</i>	ostřice Davalova	-	-	§3	C2	desítky	Slatinná louka v západní části lokality.	Nezměněný vodní režim lokality, pravidelná péče (kosení, redukce vrb, olší).

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost				Početnost (odhad)	Lokalizace	Nároky na zachování populace druhu
<i>Carex flava</i> s.s.	ostřice rusá	-	-	-	C4	do 10 trsů	Vzácně v dolní části lokality.	Nezměněný vodní režim lokality
<i>Carex ornithopoda</i>	ostřice ptačí nožka	-	-	§2	C2	stovky	Na prudké stráni v dolní až střední části svahu (parc.č. 720/2) a v mezofilním porostu na pozemku parc.č. 747.	Pravidelná péče (kosení, redukce náletových dřevin).
<i>Carex paniculata</i>	ostřice latnatá	-	-	-	C4	200 trsů	Vytváří mohutné buly v údolní nivě, roste i v olšině.	Nezměněný vodní režim lokality.
<i>Carex umbrosa</i>	ostřice stinná	-	-	-	C3	100 trsů	Roste roztroušeně na rašelinné louce	Nezměněný vodní režim lokality. Pravidelná péče (kosení, redukce vrb, olší).
<i>Carex x.rotae</i>		-	-	-	-	několik exemplářů	Živý kříženec C. Paniculata x C. Appropinquata je v současné době znám pouze z této lokality	Nezměněný vodní režim lokality, dle potřeby redukce olší.
<i>Crepis praemorsa</i>	škarda ukousnutá	-	-	-	C2	do 10 rostlin	Roste na okraji rašelinné louky a dále na levé straně údolí.	Pravidelná péče (kosení, dle potřeby redukce vrb, olší).
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>Majalis</i>	prstnatec májový	-	-	§3	C3	stovky	Největší část populace roste na lokalitě na rašelinné louce, v menším počtu pak roste i na vlhkých pcháčových loukách, dokonce i mezi buly ostřic a v mezofilním porostu v levé části údolí	Nezměněný vodní režim lokality. Pravidelná péče (kosení, dle potřeby redukce vrb, olší).
<i>Eriophorum latifolium</i>	suchopýr široolistý	-	-	-	C2	do 20 trsů	Roste pouze na rašelinné louce.	Nezměněný vodní režim lokality.
<i>Gentianopsis ciliata</i>	hořeček brvitý	-	-	-	C3	do 10 ex.	Roste roztroušeně v pravidelně kosené mezofilní louce na levé straně údolí.	Pravidelná péče (kosení, případně pastva).

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost				Početnost (odhad)	Lokalizace	Nároky na zachování populace druhu
<i>Juncus alpino-articulatus</i>	sítina alpská	-	-	-	C3	několik desítek exemplářů	Na podmáčeném okraji blízkého hřiště	Nezměněný vodní režim lokality.
<i>Listera ovata</i>	bradáček vejčitý	-	-	-	C4	do 10 ks	Byl zaznamenán v podmáčené olšině podél potoka Bělá.	Nemá vyhraněné nároky.
<i>Parnassia palustris</i>	tolije bahenní	-	-	§3	C2	několik jedinců	Tolije byla zjištěna vzácně na okraji rašelinné louky.	Nezměněný vodní režim lokality. Pravidelná péče (kosení, dle potřeby redukce vrb, olší).
<i>Primula veris</i> subsp. <i>veris</i>	prvosienka jarní pravá	-	-	-	C4	stovky jedinců	Roste hojně v sušších loukách, lesní lem pod elektrickým vedením, na prudké stráni apod.	Pravidelná péče (kosení, tlumit expanzi třtiny křovištní).
<i>Tephrosieris crispa</i>	starček potoční	-	-	-	C4	stovky	Roste v celém území ve vlhkých pcháčových loukách, v olšině i na rašelinné louce.	Nezměněný vodní režim lokality. Pravidelná péče (kosení, dle potřeby redukce vrb, olší).
<i>Trollius altissimus</i>	upolín nejvyšší	-	-	§3	C3	stovky	Upolín roste v celém území ve vlhkých pcháčových loukách, na rašelinné louce, místy i mezi buly vysokých ostříc.	Nezměněný vodní režim lokality. Pravidelná péče (kosení, dle potřeby redukce vrb, olší).
<i>Valeriana dioica</i>	kozlík dvoudomý	-	-	-	C4	stovky	Roste na rašelinné louce, ve vlhkých pcháčových loukách, nekvetoucí často v podmáčené olšině.	Nezměněný vodní režim lokality. Na loukách pravidelná péče (kosení).

Vysvětlivky k tabulce – přehled kategorií významnosti:

HD - druh z Přílohy II nebo IV Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Bern I – druh uvedený v příloze I Smlouvy o ochraně evropských volně žijících organismů a přírodních stanovišť (publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 107/2001 Sb.m.s.)

§ - chráněný druh dle prováděcí vyhlášky č. 395/92 Sb zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny

§2 - silně ohrožený

§3 - ohrožený

RL – taxony uvedené v Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR

C2 – silně ohrožený

C3 - ohrožený

C4 – vzácnější taxony vyžadující pozornost

2.1.5. Fauna

V území byla provedena inventarizace motýlů (Sovíček 2010). Jiné zoologické průzkumy nebyly na lokalitě zatím prováděny.

Přehled ohrožených a vzácných druhů motýlů:

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost				Početnost	Charakter výskytu	Živná rostlina housenek	Biotopová vazba, nároky na zachování populace druhu
		HD	INT	§	RL				
<i>Apatura iris</i>	batolec duhový	-	-	§3	-			vrby	Vlhká lesní údolí, lemy podél vodotečí. Často kolem umělých vodních nádrží. Imága vyhledávají stanoviště, kde se střídá stinné prostředí s intenzivně osluněnými ploškami
<i>Papilio machaon</i>	otakárek fenyklový	-	-	§3	-	pozorování 3 jedinci	náhodný přelet, ale je možná i setrvalá populace	druhy z čeledi miříkovité	Louky, zahrady, stepi a lesostep, ale také na raně sukcesních plevelových společenstvech opuštěných polí. Částečný migrant.
<i>Iphiclides podalirius</i>	otakárek ovocný	-	-	§3	VU	pozorován 1 jedinec	náhodný přelet	různé ovocné stromy slivoně, hlohy	Výslunné stráně, ekotony stepí a lesa či luk a lesostepí, ale i oblasti po těžbě nerostných surovin. Vyhledává především místa s křovinatou vegetací.
<i>Lycaena alciphron</i>	ohniváček modrolesklý	-	-	-	-	desítky jedinců	setrvalá populace	šťovíky	Květnaté pastviny, vlhké a rašelinné louky. Vajíčka klade jednotlivě na suchá a výslunná místa se sporou či velmi nízkou acidofilní vegetací. Optimální je mozaikovitě kosení, extenzivní pastva a pomístné řízené vypalování. Je potřeba i úseků s křovinami.

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost				Početnost	Charakter výskytu	Živná rostlina housenek	Biotopová vazba, nároky na zachování populace druhu
		HD	INT	§	RL				
<i>Lycaena dispar</i>	ohniváček černočárný	II,IV	Bern II	§2	-	desítky jedinců	setrvalá populace	šťovíky (šírokolisté)	Podmáčené či bažinaté louky, okraje vodních toků, taky na rudérálních mokřadech.
<i>Maculinea nausithous</i>	modrásek bahenní	II,IV	Bern II	§2	NT	desítky jedinců	setrvalá populace	pouze krvavec toten	Vlhké louky s výskytem krvavce totenu využívat extenzivně – seč provádět v období mimo letu imag. Zachovat vodním režim.
<i>Maculinea teleius</i>	modrásek očkovaný	II,IV	Bern II	§2	VU	do 20 jedinců	setrvalá populace	pouze krvavec toten	Vlhké louky s výskytem krvavce totenu využívat extenzivně - seč provádět v období mimo letu imag. Zachovat vodním režim. Preferuje výslunná stanoviště chráněná před větrem.

Vysvětlivky k tabulce – přehled kategorií významnosti:

HD - druh z Přílohy II nebo IV Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

INT – druh uvedený v ostatních významných mezinárodních smlouvách

Bern II – druh uvedený v příloze II Smlouvy o ochraně evropských volně žijících organismů a přírodních stanovišť (publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 107/2001 Sb.m.s.)

§ - chráněný druh dle prováděcí vyhlášky č. 395/92 Sb. zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

§2 - silně ohrožený

§3 - ohrožený

RL – taxony uvedené v Červeném seznamu ohrožených druhů ČR – Bezobratlí

VU – zranitelný (Vulnerable)

NT – téměř ohrožený (Near Threatened)

2.2. Ekologické souvislosti

2.2.1. Velikost

Plocha slatinné louky je poměrně malá a izolovaná. Usilovat o zvětšení tohoto biotopu je vzhledem k úzké vazbě na specifické stanovištní podmínky nereálné. Je však nutné tlumit keřové vrby a olše, aby slatinnou louku nezarostly. Rozlohu vlhkých pcháčových luk a porostů vysokých ostřic bude vhodné rozšířit vykácením náletových olší na sousedních pozemcích, které v důsledku absence hospodaření zarostly a zavést pravidelnou péči o ně.

Z hlediska výskytu a zachování populací ohrožených a vzácných druhů rostlin je území s ohledem na svoji velikost schopné zabezpečit trvalé přežití populací.

2.2.2. Reprezentativnost (zachovalost) fyziotypů/biotopů

- vápnitá slatiniště - vynikající
- porosty vysokých ostřic - vynikající
- vlhké pcháčové louky - průměrná
- širokolisté suché trávníky - průměrná

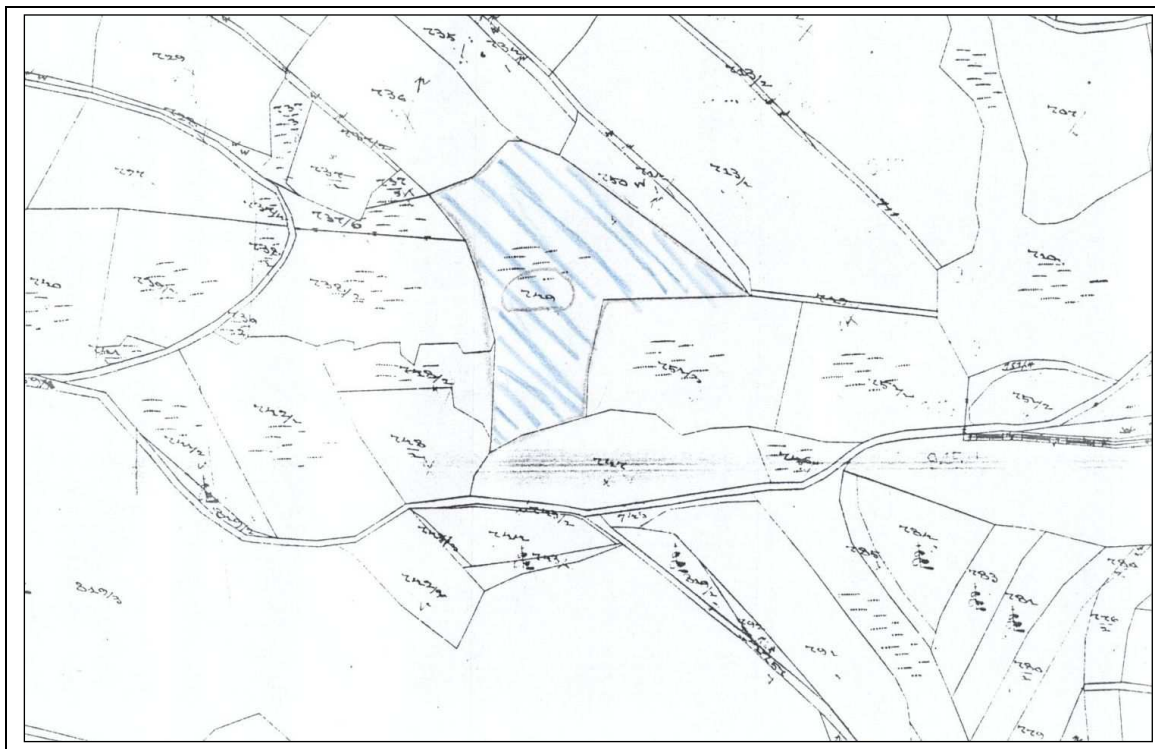
2.2.3. Obnovitelnost fyziotypů/biotopů a druhových populací

V území se nenacházejí biotopy a druhy, které jsou přímo ohrožené, degradující nebo zanikající.

2.3. Právní souvislosti

2.3.1 Ochrana přírody a krajiny

Rozhodnutím Okresního úřadu v Prostějově byl pozemek PK p.č. 749 (dnešní KN 749/1) zaregistrován jako významný krajinný prvek „Horní mlýn“ (VKP), dne 17.4. 2002, č.j. RŽP 735/02/Va. Údolní niva je zároveň významným krajinným prvkem ze zákona.

Obr 3: Registrované VKP Horní mlýn (mapa ZE: původ PK)

Území leží v Přírodním parku Kladecko. Ten byl zřízen Nařízením č. 3/2001 Okresního úřadu Prostějov v roce 2001. Důvodem pro jeho vyhlášení byl charakteristický a zachovalý krajinný ráz tohoto území. Území však bylo vyhlášeno už dříve ještě jako oblast klidu nařízením Okresního národního výboru v Prostějově v roce 1990.

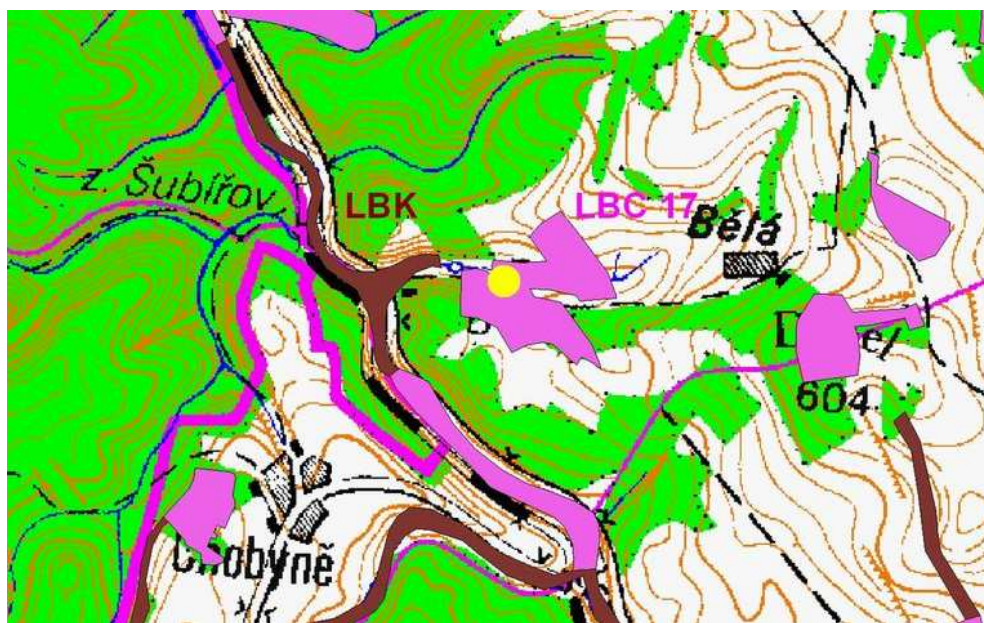
Vzhledem k přírodovědné hodnotě byla lokalita v roce 2005 navržena na vyhlášení zvláště chráněného území v kategorii přírodní památka. Vzhledem k vyhlásování nových ZCHÚ v souvislosti s Naturou 2000, však stále ještě nebyla Krajským úřadem vyhlášena.

2.3.2. Územně plánovací dokumentace a další právní vztahy k lokalitě

- Územní plán obce Kladky byl schválen 3.7. 2009.
- Obec Kladky je členskou obcí **Mikroregionu Konicko**, který vznikl 4. 11. 1999.
- V rámci **územního systému ekologické stability** je území součástí lokálního biocentra (č.17). Návrh místního (lokálního) ÚSES byl pro řešené území původně zpracován v podobě generelu v rámci většího územního celku pro katastr Kladky a Ludmírov v roce 1994.

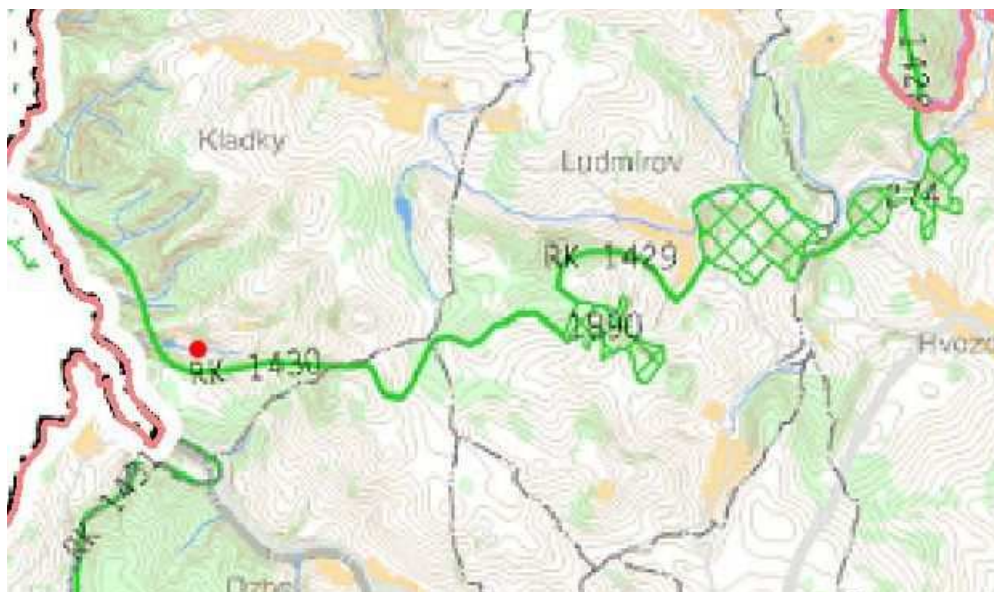
Nově byl lokální ÚSES přeřešen dle aktuálního stavu území a požadavků na využití území.

Oproti generelu bylo v dílčích částech pozměněno řešení místního ÚSES zejména větším využitím trvalé dřevinné vegetace a lesních okrajů. Z mezofilní větve měla být vyřazena podmáčená stanoviště.

Obr 4: Lokální ÚSES, lokalita je na mapce zvýrazněna žlutě (růžově - biocentra, hnědě – biokoridory)

Jižně od lokality probíhá regionální biokoridor RK 1430, který reprezentuje mezofilní bučinné stanoviště. Rozložení lokálních biocenter vložených do trasy regionálního biokoridoru RK 1340 bylo v rámci zpracování územního plánu Kladek upraveno.

Obr 5: Regionální ÚSES, lokalita je na mapce vyznačena červeně
(zdroj:http://iri.geo-portal.cz/zurok/main.asp?map_id=6)

- Malá část území (část parc.č. 749/3 a 742/1 k.ú. Kladky) zasahuje do **Chráněného ložiskového území Jaroměřice I.** Toto chráněné ložiskové území lze chápat jako ochranné pásmo aktivního lomu Chornice a Jaroměřice.

Obr. 6: Dobývací prostor Chornice a Jaroměřice, zeleně je pak vyznačené CHLÚ Jaroměřice I. Lokalita je zvýrazněna žlutým kolečkem.

Podrobnější zakres přesahu CHLÚ Jaroměřice I. na lokalitu je v katastrální mapě Příloha 4.

- Vedení vysokého napětí, které vede přes území, je chráněno ochranným pásmem. **Ochranné pásmo nadzemního vedení** je stanoveno podle zákona č. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Území je součástí **společenstevní honitby Kladky**. Držitelem (vlastníkem) honitby je Honební společenstvo Kladky (honební starosta - Petr Deutsch, Chmelnice 4, 798 52 Konice).

2.4. Socio-ekonomické poměry - využívání území a jeho okolí, ovlivňující lokalitu, v minulosti a současnosti

2.4.1. Ochrana přírody

Od roku 1996 jsou v území realizována managementová opatření, jejichž cílem je udržet a zlepšit stav lokality. V počátku byly vykáceny vzrostlé olše, které zarůstaly rašelinnou loukou sv. *Caricion davallianae*. Následně od té doby pak byla lokalita pravidelně kosená, přičemž péče byla zaměřena především na pozemek parc.č. 749/6. V roce 2004 byla péče v území rozšířena také na pozemek parc.č. 749/1, kde byla rovněž provedena prořezávka dřevin a plocha je následně kosená. Okrajové části s dominantní kopřivou a třtinou křovištní jsou kosené dvakrát ročně. Buly ostřic (*Carex paniculata*, *C. appropinquata*, *C. cespitosa*) jsou při kosení vynechávány. V posledních letech bylo na rašelinné louce přistoupeno ke speciálnímu mozaikovitému kosení, při kterém není louka posečena celoplošně v jednom termínu, ale posunem seče nebo ponecháním nepokosených částí je umožněno generativní rozmnožování i později kvetoucích druhů rostlin. Nepokosený porost také poskytuje úkryt a potravní příležitost pro živočichy. Dle potřeby jsou redukovány i rozrůstající se keřovité vrby. Na hranici se sportovním hřištěm byl likvidován geograficky nepůvodní vlčí bob mnoholistý (*Lupinus polyphyllus*). V roce 2009 byla po dlouhé době poprvé pokosena také suchá stráž (pozemek parc.č. 720/2) s ostřicí ptačí nožkou (*Carex ornithopoda*).

O lokalitu se starají členové ZO ČSOP Kladky ve spolupráci s RS ČSOP Iris Prostějov, managementová opatření jsou realizována a financována v rámci Programu péče o krajinu (PPK).

Pozemky parc.č. 720/2, 749/2, 749/6 a 749/9 byly v rámci programu Místo pro přírodu vykoupěny. Pozemek 749/1 má ČSOP Prostějov v nájmu od obce Kladky (do 31.12.2014).

2.4.2. Zemědělství

V minulosti byly louky v údolní nivě Bělé udržované drobnými rolníky převážně sečením, v sušších místech byla obdělávána menší políčka. S nástupem kolektivizace v 50. a 60. letech a s úbytkem trvale žijících obyvatel, zůstaly některé pozemky, na kterých nebylo možné využít techniku, neobdělávané. Jednalo se především o pozemky s vyšší hladinou spodní vody. Tyto pozemky pak částečně zarostly nálety dřevin. Sušší stráň byla v minulosti tradičně využívána jako louka, luční porost byl kosený a příležitostně taky pasený. Podle zastoupení rostlinných druhů v lučním porostu je patrné, že louka nebyla v minulosti dosévána kulturními druhy trav. Jedná se o louku s původním druhovým složením, která však v důsledku absence hospodaření v posledních letech zarůstá konkurenčně silnějšími druhy trav (třtina křovištní, válečka prapořitá) a náletem dřevin.

Pozemky na levém břehu Bělé nejsou z větší části obhospodařované. Mokřady zarůstají náletem dřevin (zejména olše) a na loukách se hromadí každoročně stařina. Pouze pozemek parc.č. 747 vlastník pravidelně kosí.

2.4.3. Lesnictví

Lesní porosty a pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL) nejsou součástí území. V okolí lokality jsou lesy hospodářské.

2.4.4. Rekreační a sport

Celé širší území se stejným názvem Bělá je charakteristické rozptýlenou zástavbou, dnes užívanou převážně k rekreaci. Trvale obydleno zůstalo jen několik usedlostí.

V blízkém okolí lokality stojí rekreační středisko Upolín, které sloužilo především pro pobyty dětí a mládeže jako škola v přírodě. Pod budovou byl na toku vybudován průtočný rybníček. Terén údolní nivy nad rybníčkem byl zavezen a srovnán, pozemek byl při provozu rekreačního střediska využíván jako hřiště. Část mokřadu tak byla v minulosti zničena výstavbou. V současné době není zařízení k rekreaci využíváno, ale vzhledem k nedávno realizovanému prodeji tohoto zařízení lze očekávat v tomto směru aktivitu. V budoucnu je proto možné očekávat sportovní a rekreační využití území v bezprostředním sousedství lokality, případně rozšíření výstavby rekreačních chatků či jiných zařízení.

Jižně od lokality je pravidelně provozován dětský letní tábor. Jeho provoz lokalitu nijak neohrožuje ani nepoškozuje.

Blízké okolí i vlastní území je v poslední době využíváno k jízdě na terénních čtyřkolkách a motorkách.

2.4.5. Myslivost a rybářství

Území je součástí společenské honitby Kladky. Na lokalitě nebylo zaznamenáno příkrmování zvěře, posedy, kazatelny ani jiné aktivity spojené s výkonem práva myslivosti.

Louky a mokřady rozrývají divoká prasata.

Menší průtočný rybník je západně od lokality (už mimo vlastní lokalitu).

2.4.6. Těžba nerostných surovin

Podle dostupných podkladů zasahuje částečně území do Chráněného ložiskového území Jaroměř I. V území však těžba nerostných surovin nikdy neprobíhala a vzhledem k charakteru a konfiguraci terénu ji nelze očekávat ani v budoucnu. Aktivní lom (dobývací prostor Chornice a Jaroměřice) se nachází 700 m západně od lokality, na levém břehu Nectavy. Chráněné ložiskové území lze chápat jako ochranné pásmo lomu.

2.4.7. Využití vody

V širším okolí se nacházejí vodní zdroje pro obec Kladky. Jedná se o tři jímací zářezy v celkové délce 50,5 m hluboké 3,5 m na pozemku p.č. 636/1 a dva jímací zářezy délky 92 m hloubky 3,5 m na pozemku p.č. 710 (nad vlastní lokalitou). Na pozemku p.č. 397/1 se nachází kopaná studna hluboká 4 m. Všechny objekty jsou v k.ú. Kladky a slouží k zachycování artézských pramenných výronů s volným přetokem do terénu. Podzemní voda je v dané oblasti dotována převážně vsakem atmosférických srážek. Provozování vodních zdrojů nemá negativní vliv na režim podzemních nebo povrchových vod v dané lokalitě. Podle dlouhodobých pozorování lokalita nevysychá ani v letních měsících.

2.4.8. Výchovné a vzdělávací využití

Lokalitě je věnováno samostatné zastavení na naučné stezce „Kladecko“ (zastavení č.3, rekonstrukce r. 2004, ZO ČSOP Kladky), která vede souběžně po žlutě a zeleně značené turistické stezce. V roce 2007 byl na lokalitě instalován naučný panel v rámci programu „Místo pro přírodu“. ČSOP Prostějov pořádá na lokalitu vycházky pro veřejnost a učitelé.

2.4.9. Další využití

Při prameni potoka Bělá bývala ve 13. - 15. století středověká vesnice, v roce 1560 již uváděná jako pustá. Na toku stávaly v minulosti 3 mlýny, z nichž zůstal zachován jen dolní mlýn, dodnes je ve střední části toku v terénu patrná hráz rybníka, u kterého stával další mlýn.

2.5. Možné konflikty zájmů

Konflikty zájmů při ochraně jednotlivých biotopů a druhů se nepředpokládají, protože jsou svým výskytem na navržený management víceméně vázané. V případě výskytu druhu se speciálními nároky, lze podle konkrétních nároků daného druhu management přizpůsobit tak, aby byla maximalizována šance na jeho přežití na lokalitě. Kosení luk nebude prováděno celoplošně v jednom termínu, ale mozaikovitě s časovým posunem. Na kosených loukách budou dle možností ponechávány i nepokosené části (např. pruhy, lemy), které poskytují úkryt a potravní příležitost živočichům. Kácení dřevin bude prováděno mimo hnízdní období ptáků. V území nebudou prováděny žádné plošné chemické zásahy (hnojení, insekticidy, herbicidy).

Při myslivecké péči o zvěř je nutné na lokalitě vyloučit příkrmování zvěře, zřizování a provozování slanisek (včetně pokládání soli do pařezů apod.) a dalších mysliveckých zařízení, protože by mohly negativně ovlivnit dochovaný stav lokality a předměty ochrany.

Při obnovení provozu a rozšíření rekreačně-sportovních aktivit by v budoucnu mohlo dojít ke střetu zájmů provozovatele rekreačního zařízení Upolín a ochrany přírody.

3. CÍLE A OPATŘENÍ

3.1. Dlouhodobé cíle ochrannářského plánu

1. Zachovat slatinné biotopy na lokalitě.
2. Obnovit druhovou pestrost suchých trávníků, se zvláštním důrazem na zachování populace druhu *Carex ornithopoda*.
3. Obnovit vlhké pcháčové louky a porosty ostřic, které jsou zarostlé náletem dřevin (olše) nebo nejsou v současné době kosené.

3.2. Modifikující faktory a jejich zhodnocení

Modifikující faktor	Vliv na dosažení dlouhodobých cílů	Jak mohou být změněny
Přirozená sukcese	Pokračující nálet křovin a dřevin, postupná přeměna v lesní biotopy, zánik lučních biotopů.	Vyřezání (redukce) náletových dřevin a obnova pravidelného kosení.
Omezení finančních zdrojů na zajištění pravidelné péče	Při omezení či úplném pozastavení péče o území dojde k nežádoucímu ústupu citlivých druhů, šíření rudérálních druhů a náletových dřevin.	Potřebnou péči zajistit dobrovolnický členy ČSOP.

3.3. Operativní cíle ochrannářského plánu

1. Blokovat přirozenou sukcesí a udržovat slatinnou louku s výskytem *Carex davalliana*, *Dactylorhiza majalis*, *Eriophorum latifolium* aj.
2. Blokovat přirozenou sukcesí a udržovat suchý trávník s výskytem *Carex ornithopoda*.
3. Blokovat přirozenou sukcesí a udržovat vlhké pcháčové louky a porosty vysokých ostřic.
4. Zachovat setrvalé populace ohrožených a vzácných druhů motýlů.
5. Zvýšit nabídku vhodných biotopů pro živočichy.
6. Veřejnost z regionu informovat o významu lokality.
7. Zajistit celistvost lokality.
8. Průběžně doplňovat znalosti o lokalitě.
9. Sledovat dění kolem bývalého rekreačního střediska Upolín.

3.4. Navrhovaná opatření s určeným termínem, náklady a zodpovědností za realizaci

Opatření jsou souhrnně navržena pro celou lokalitu (strukturováno podle operativních cílů), náklady jsou vyčíslené pouze pro předmětné pozemky p.č. 720/2, 749/1, 749/2, 749/6 a 749/9.

1. Blokovat přirozenou sukcesí a udržovat slatinnou louku
 - Louku pravidelně kosit, v některých letech je možné nechat louku nebo její část neposečenou a umožnit dozrání a šíření později kvetoucích druhů. Pokosenou hmotu uklidit. Termín červenec – srpen. Náklady na ruční kosení 1x ročně (ca 0,4 ha) – 7 500 Kč.

- Podle potřeby redukovat rozrůstající se keřové vrby a olše. Termín září – říjen. V následujícím roce likvidovat výmladky. Odhad nákladů 2 000 Kč jednou za 5 let.
- Likvidovat nepůvodní lupinu mnoholistou (*Lupinus polyphyllus*), v případě jejího opětovného výskytu (na okraji u hřiště).

2. Blokovat přirozenou sukcesi a udržovat společenstva suchých trávníků

- Louku pravidelně kosit, mozaikovitě, jednou ročně v červenci. Pokosenou hmotu uklidit. Náklady na ruční kosení 1x ročně (ca 1,2 ha) – 24 000 Kč.
- Expanzi třtiny křovištní tlumit intenzivnějším kosením 2-3x ročně (červen, červenec-srpen, září).
- Podle potřeby redukovat nálet dřevin. V následujícím roce likvidovat případné výmladky. Odhad nákladů 1 000 Kč jednou za 5 let.

4. Blokovat sukcesi a udržovat vlhké pcháčové louky a porosty vysokých ostřic

- Louky pravidelně kosit, mozaikovitě, termín červenec - srpen. Pokosenou hmotu uklidit. Náklady na ruční kosení 1x ročně (ca 0,6 ha) – 12 000 Kč.
- Nitrofilními a ruderálními druhy (kopřiva, třtina křovištní) tlumit intenzivnějším kosením dvakrát ročně (červen, červenec - srpen).
- Vyřezat nálet olší zarůstající luční mokřady (především parc.č. 749/2) a obnovit mokřadní louky. Vzhledem k rozsahu těchto prací provádět kácení mimo vegetační období a hnízdění ptáků. Ihned po skácení zatříť řezné plochy pařezů vhodným herbicidem, aby se snížila tvorba výmladků. Dřevní hmotu uklidit, několik kmenů ponechat na lokalitě k zetlení. V následujícím roce likvidovat případné výmladky. Následně pak plochy kosit. Odhad nákladů na kácení včetně úklidu dřevní hmoty 10 000 Kč.
- Podmáčenou olšinu podél toku zachovat v bezzásahovém režimu.

5. Zachovat setrvalé populace ohrožených a vzácných druhů motýlů

- Volit vhodný termín a interval (intenzitu) kosení podle aktuálního stavu vegetace v daném roce a podle biologických nároků konkrétních druhů motýlů, ponechávat živné rostliny housenek – každoročně.
- Kosit mozaikovitě, s časovým posunem seče na jednotlivých plochách, část ploch (20-25%) ponechat nepokosené (jako potravní a úkrytové možnosti pro motýly i ostatní bezobratlé) – každoročně.

6. Zvýšit nabídku vhodných biotopů pro živočichy

- Vytvořit mělkou tůň (či několik menších), o velikosti cca 2 m² až 10 m², nepravidelného tvaru, osluněné, mělké (na nejhlubším místě max. 0,8 m). Práce provést malou mechanizací, dokončovací práce případně ručně (rýčem). Termín provedení září - říjen (příp. duben - květen). Předpokládané finanční náklady na projekt a vlastní realizaci 10 000 Kč.
- Vytvořit skládané kamenice (hromady kamenů, kamenné zídky) jako mikrolokality pro bezobratlé a plazy (vyhřívání, odpočinek, zimování, rozmnožování, místo teritoriálního chování, rozhled do okolí a orientační bod), 1-2 kamenice, především na suchém svahu. Použít místní kámen.

7. Veřejnost z regionu informovat o významu lokality

- Údržba informační tabule (obnova nátěru, drobné opravy dřevěných částí, případně obnova celého stojanu a tabule) – podle potřeby
- U vytvořené tůně je možné instalovat jednu menší informační tabuli.
- Realizovat vycházku pro veřejnost s odborným výkladem.

8. Zajistit celistvost lokality

- Jednat s vlastníky o výkupu dalších pozemků či jiném právním vztahu k pozemkům nebo spolupráci s vlastníky – průběžně
- Obnovit nájemní smlouvu s Obcí Kladky na pozemek p.č. 749/1 k.ú. Kladky – 2014

9. Průběžně doplňovat znalosti o lokalitě

- Provést bryologický inventarizační průzkum – do 2015
- Provést inventarizační průzkum pavouků případně dalších bezobratlých – do 2015
- Opakovat průzkum denních a nočních motýlů – po 2015
- Průběžně monitorovat stav vegetace a výskyt ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů.
- Monitorovat oživení vytvořené tůně a vytvořených kamenic.

10. Sledovat dění kolem bývalého rekreačního střediska Upolín

- V případě obnovení jeho činnosti kontaktovat nové majitele (provozovatele) střediska a seznámit je s přírodovědnou hodnotou lokality
- Vytipovat možné střety zájmů a vzájemným jednáním a domluvou je minimalizovat

Zajištění realizace:

Managementové práce budou realizovány formou placených brigád. Finance získat dle možností z dotačních titulů (např. Programu péče o krajinu, Programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny). U rozsáhlejšího kácení olší bude ověřena možnost, nechat dřeviny vykácet subdodavateli za dřevo.

Inventarizační průzkumy a pravidelný monitoring zpracují členové Pozemkového spolku Prostějovsko. Pro skupiny bezobratlých, pro které nejsou v našich řadách odborníci, budou osloveni jiní zpracovatelé. O finanční zajištění inventarizačních průzkumů požádáme z programu Ochrana biodiverzity.

4. ZÁVĚREČNÉ ÚDAJE

4.1. Použité podklady a zdroje informací

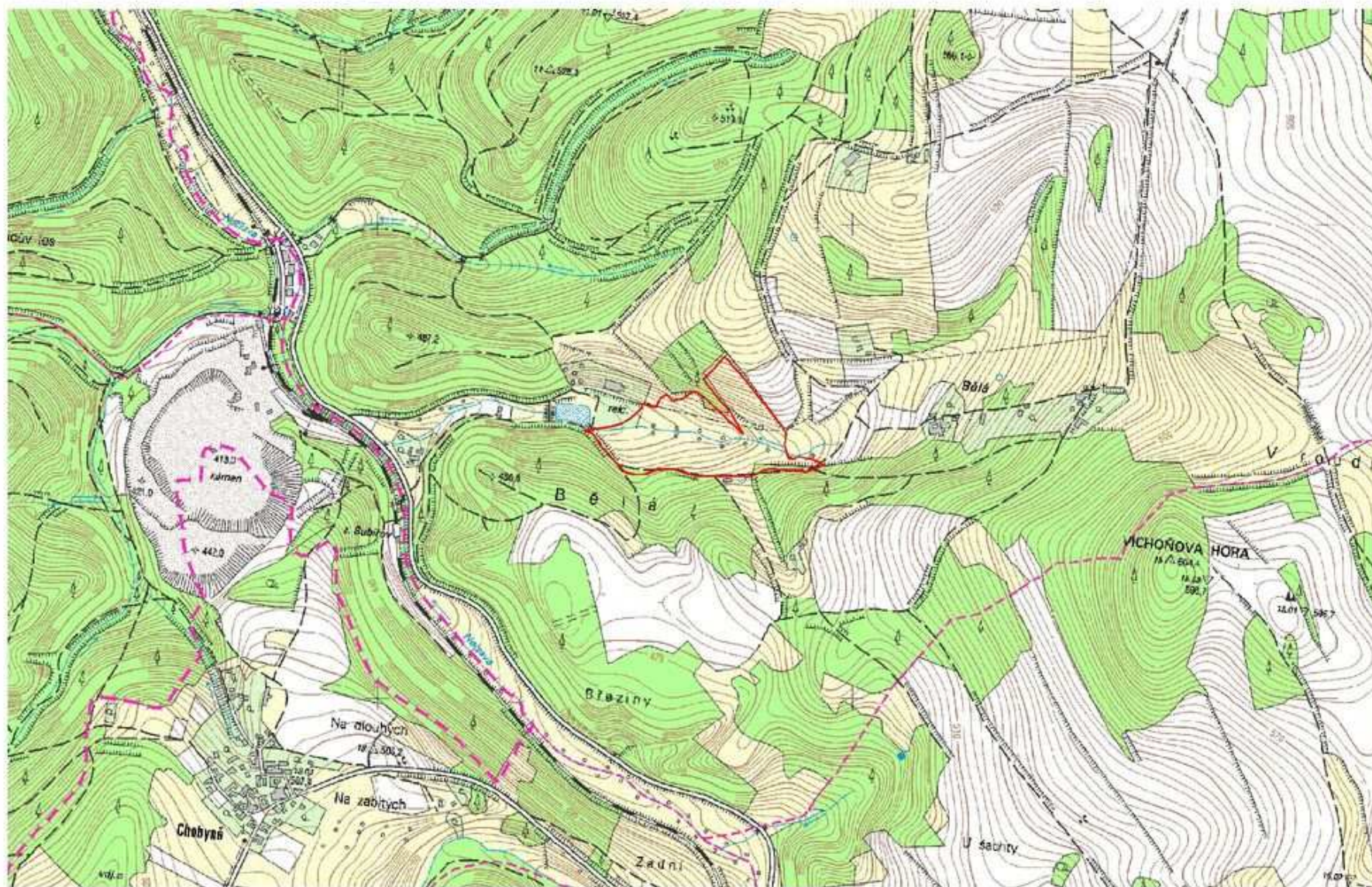
4.1.1. Bibliografie a další údaje

- DEMEK J., MACKOVČIN P [eds.] (2006): Hory a nížiny – zeměpisný lexikon ČR. – AOPK ČR, Brno.
- HÁKOVÁ A., KLAUDISOVÁ A., SÁDLO J. [eds.] (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. - Planeta XII, 3/2004 - druhá část. – Ministerstvo životního prostředí, Praha.
- CHYTRÝ M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1, Travinná a keříčková vegetace. – Academia, Praha.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M. [eds.] (2001): Katalog biotopů České republiky. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- PROCHÁZKA F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18.
- ŘEPKA R. (2003): *Carex ornithopoda* Willd. – In: HADINEC J., LUSTYK P. ET PROCHÁZKA F. [eds.]: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. Zpr. Čs. Bot. Společ., 40/1: 98-99, Česká botanická společnost, Praha.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. - In: HEJNÝ S., SLAVÍK B. [eds.] (1997): Květena České republiky 1: 103-121, Academia, Praha.
- SOVÍČEK M. (2010): Inventarizace lepidopteroidního hmyzu na lokalitě Bělá (okres Prostějov). – Ms. [Depon. in: ČSOP RS Iris Prostějov].
- VRABEC V., LAŠTŮVKA Z., BENEŠ J., ŠUMPICH S., KONVIČKA M., FRIC Z., HRNČÍŘ J., MATOUŠ J., MAREK S., KURAS T., HULA V. & HEŘMAN P. (2005): Lepidoptera (motýli), pp 172-237. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. [eds.], Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- ZATLOUKALOVÁ E. (2009): Pozemkový spolek Prostějovsko. – Český svaz ochránců přírody Regionální sdružení Iris, Prostějov.

Mapové a jiné podklady:

- Katastrální mapy (digitální verze). Zdroj datových podkladů ČÚZK.
- Základní vodohospodářská mapa ČR. 24-21 Jevíčko. Měřítko 1 : 50 000.
- Haná, Prostějovsko, Konicko a Litovelsko. Měřítko 1 : 50 000. Soubor turistických map.
- Digitální letecký snímek území – stav k roku 2007.
- Vlastní terénní šetření v letech.

Příloha 1: Orientační mapa s vyznačením území

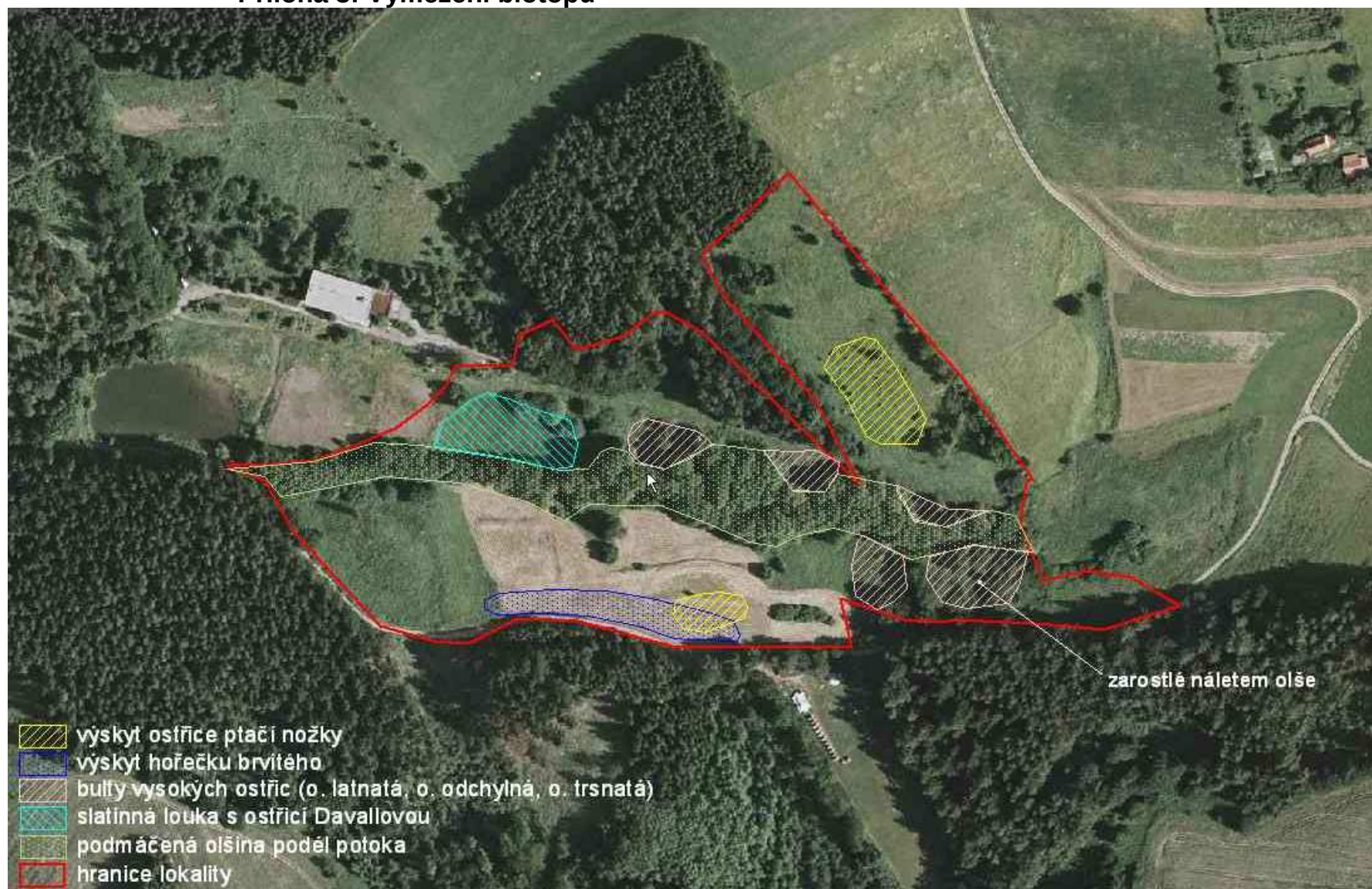
Měřítko 1 : 10 000

Příloha 2: Katastrální mapa s vyznačením území

Měřítko přibližně 1 : 2 000

Příloha 3: Vymezení biotopů

Příloha 4: Přesah CHLÚ Jaroměřice na vlastní lokalitu

